

ความเห็นส่วนตัว

ของ นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๖๖

เรื่องพิจารณาที่ ๓๓/๒๕๖๕

วันที่ ๓ เดือนพฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๖

ระหว่าง ศาลจังหวัดปทุมธานี ผู้ร้อง
- ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕๐ (๒๑) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ความเห็น

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ศาลจังหวัดปทุมธานีส่งคำโต้แย้งของจำเลยในคดีอาญาหมายเลขดำ ที่ อ ๕๕๗/๒๕๖๕ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ กรณีพนักงานอัยการ จังหวัดปทุมธานี เป็นโจทก์ฟ้องนายภุชงค์ นิลขาว เป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดปทุมธานี ฐานความผิดลงสมัครรับเลือกตั้งโดยรู้อยู่แล้วว่า ตนเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามในการสมัครรับเลือกตั้ง และแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน กรณีได้มีประกาศผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบลบ้านกลาง อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี ลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เรื่อง ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านกลาง ในวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๖๔ กำหนดระยะเวลาสมัครรับเลือกตั้งระหว่างวันที่ ๘ ถึงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ และเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เวลากลางวันจำเลยรู้ อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านกลาง เพราะขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามในการสมัครรับเลือกตั้ง เนื่องจากจำเลยถูกศาลแขวงดอนเมืองพิพากษาในคดี หมายเลขแดงที่ อ ๑๐๗๕/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๘ ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปี และเมื่อนับถึงวันเลือกตั้งยังไม่พ้นกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากการถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง โดยจำเลยได้ แจ้งความเท็จต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบลบ้านกลาง ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมาย

มีหน้าที่รับสมัครรับเลือกตั้ง การกระทำของจำเลยดังกล่าวทำให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเทศบาล ตำบลบ้านกลาง ผู้อื่น หรือประชาชนเสียหาย เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕๐ (๒๑) และมาตรา ๑๒๐ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๓๗ ขอให้ศาลจังหวัดปทุมธานีสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของจำเลยมีกำหนด ยี่สิบปี ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลจังหวัดปทุมธานี จำเลยโต้แย้งว่า การที่คณะกรรมการ การเลือกตั้งวินิจฉัยว่าจำเลยเป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕๐ (๒๑) เนื่องจากเคยถูก เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งและยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากการถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งจนถึงวันเลือกตั้ง ในกรณีที่ศาลแขวงดอนเมืองมีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ อ ๑๐๗๕/๒๕๕๘ พิพากษาเพิกถอน สิทธิเลือกตั้งจำเลยเป็นเวลาห้าปี ตั้งแต่วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๘ ถึงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๖๓ นั้น ขณะที่ตนสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลบ้านกลาง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ จำเลยถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งครบกำหนดเวลาแล้ว การวินิจฉัย ของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕๐ (๒๑) จึงเป็นผลให้จำเลยต้องถูกลงโทษซ้ำอีกครั้งภายหลังที่พ้นจากการ ถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง และในขณะที่จำเลยถูกลงโทษอยู่นั้นยังไม่มีการตราพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ใช้บังคับ กรณีจึงเป็นการใช้กฎหมายย้อนหลัง ที่ไม่เป็นคุณแก่จำเลย ขัดต่อหลักนิติธรรม เป็นการเพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล เกินสมควรแก่เหตุ กระหนาบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ อีกทั้งไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ดังนั้น พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕๐ (๒๑) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมาตรา ๕ และมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง

ศาลรัฐธรรมนูญ ไม่รับวินิจฉัยกรณีรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ เนื่องจากมิได้เป็นบทบัญญัติคุ้มครอง สิทธิและเสรีภาพของบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ และมีได้ให้สิทธิแก่บุคคลที่จะโต้แย้งหรือ กล่าวอ้างว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติมาตราดังกล่าว

พิจารณาแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕๐ บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัคร รับเลือกตั้ง ... (๒๑) เคยถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งและยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากการถูกเพิกถอน สิทธิเลือกตั้งจนถึงวันเลือกตั้ง ...” บทบัญญัติดังกล่าวเป็นกรณีลักษณะต้องห้ามในการสมัครรับเลือกตั้ง ของบุคคลที่เคยถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งที่แม้พ้นเวลาถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งแล้ว ต้องพ้นเวลาห้าปีนับแต่

วันดังกล่าวต่อไปจนถึงวันเลือกตั้ง อันเป็นการเพิ่มเวลาในการจะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งขึ้นมาอีก แม้เวลาที่เพิ่มขึ้นมานี้จะไม่ใช่โทษ เป็นเพียงมาตรการที่จะมิให้ผู้ไม่สมควรได้รับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งให้มีเวลานานขึ้น มิใช่เป็นเรื่องกฎหมายย้อนหลังที่ไม่เป็นคุณก็ตาม แต่การบัญญัติเพิ่มเวลาดังกล่าวมาจากผลของการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเพียงครั้งเดียวที่ทำให้เป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามในการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และเมื่อลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและผู้สมัครรับคัดเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ ที่บัญญัติเพียงว่า “บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ... (๔) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๙๖ (๑) (๒) หรือ (๔) ...” และมาตรา ๑๐๘ ที่บัญญัติว่า “สมาชิกวุฒิสภาต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ ... ข. ลักษณะต้องห้าม (๑) เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๙๘ (๑) (๒) (๓) (๔) ...” ซึ่งรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๖ บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ในวันเลือกตั้ง เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้ง ... (๒) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่ ...” เท่านั้น การที่พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕๐ (๒๑) บัญญัติดังกล่าว จึงเป็นการกำหนดลักษณะต้องห้ามที่มิได้สัดส่วนกับลักษณะต้องห้ามของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและผู้สมัครรับคัดเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภาที่ถือว่าเป็นการสมัครรับเลือกตั้งในระดับประเทศซึ่งสูงกว่าระดับท้องถิ่น ย่อมเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิและเสรีภาพเกินสมควรแก่เหตุ ขัดต่อหลักนิติธรรม และกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง

จึงมีความเห็นว่า พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๕๐ (๒๑) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ